41-ik szám. Baja, 1884. október 12. XI-ik évfolyam.

Előfizetési árak
Egész évre . . . 5 frt — kr.
Fél „ . . . 2 frt 50 kr.
Negyed „ . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések
a legjutányosabban számittatnak.

BAJA
vegyes tartalmu hetilap.

Szerkesztőség
hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Rochus-utcza 42. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetési dijak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Megjelen minden vasárnap. Egyes szám ára 8 kr. Kéziratok nem adatnak vissza.

A biztositás, mint a haladás eszköze.

A biztositási ügynek az általános haladással való szoros összefüggését bizonyitani teljesen felesleges. A két fogalom közötti rokonságot legeklatánsabbul bizonyitja már az is, hogy a biztositás eszméjének valósitásához, a czivilizáczió fejlett foka kiváuttatik. A biztositás egyenes czélja a tőkék megőrzése, az erők egyesitése és az egyéni előrelátás, takarékosság meghonositása. Mind olyan tulajdonságok, melyek egyszersmind a fejlett miveltség tulajdonságai is.

Nem is eme rég elismert igazságok bebizonyitása ez uttal a czélunk, hanem annak kimutatása, hogy a biztositási ügy a maga főszerepén kivül mint hatalmas előmozditója a haladásnak, az emberi tevékenységre ugy szellemi, mint anyagi tekintetben ösztönzőleg hat. Ki akarjuk mutatni, hogy a társadalom általános és folytonos haladásában a biztositási ügynek is jelentékeny része van.

E czélunk elérésére a biztositási ügy egyes ágaival külön-külön fogunk foglalkozni.

Mint legrégibb eredetü és hatásában legnagyobbszerü, álljon elől a tüz-biztositási ág. Ennek közreműködése a czivilizáczió érdekében a legkimagaslóbb.

A tüzkár ellen biztositó a saját érdekéből folyó ösztönnél fogva, részesévé válik a hazai viszonyokat szerencsésen fejlesztő erőknek, melyek a vidéken szokásos szalmafedeleket eltüntetik, helyibök a csinos és czélszerü épitkezési anyagot honositják meg, melyek omlékony sárfalak helyett a tégla vagy terméskő szilárd falát rakják le, melyek kunyhók helyett csinos városi házakat idézuek elő.

Hogy ezen haladás a biztositó azon óhaja következtében, hogy a gyakori tüzveszélyek megszünjenek, és a biztositott azon érdekéből, hogy szilárdan és tüzmentesen épitett épületeiért kevesebb dijat fizessen következik, a dolgon nem változtat. Az eredmény el van érve és megállapitható, hogy a biztositási ügy a haladás eszközévé vált.

De van más irányu hatása is a biztositó ágnak az industrialis élet fejlesztésére. Az a körülmény, hogy tüzkár esetén a biztositott díjolegendésben részesül, ha leégett telepeit czélszerüen állitja helyre, a biztositottat arra ösztönzi, hogy épületeit, műhelyét tökéletesen rendezze be. Ez szintén emeltyüje az általános haladásnak.

Ezek a haladás anyagi oldalai. De van erkölcsi oldala is. Az a tudat, hogy valamely vagyon biztositva van, a bosszuból gyujtogató bünös kezét teljesen megkötí. Miért hamvassza el ellenségének házát vagy egyéb vagyonát, mikor az elégés esetén kárpótlást kap? A biztositási ügy a gyujtogatás statisztikáját egészen átalakitotta. Ki tagadja itt a biztositó társulatok érdemét?

És a biztosság, a mely a tulajdonosnak álmait nyugodtá teszi, az a tudat, hogy vagyonában a pusztító elem, a károrvendő ellen kárt nem tehet, nem aranyat érő kincs? Ezen lelki nyugalom birtokában akadálytalanul munkálhat, tevénységét bénitani nem engedi. Az erkölcsi rend ezen biztonságból szintén kiveszi a maga hasznát; az emberi munka ennek védelme alatt szabadon fejlődhetik, mert tudja, hogy munkásságának gyümölcse nincs kitéve az esélyeknek. A szocziális fejlődés egyenes következménye a biztositás hatásának.

Nem kevésbé hat az életbiztositási ág, csakhogy egészen más irányban.

Hogy valamely életbiztositási intézettel összeköttetésbe léphessünk, kell, hogy jó egészségben legyünk. Tagadhatatlan, hogy e feltétel az általános egészségügyi viszonyokra befolyással van. Hogy ama képességet megnyerje vagy el ne játsza, ösztönözve van kiki egészségét tentartani. De kényszeritőleg is hat az életbiztositás az egészségügyre. A társulattal kötött szerződés sok olyan dolgot eltilt, mely alkalmas volna valakinek egészségi állapotát aláásni, halálát siettetni. Kötelezve van mérsékletet tartani és szervezet szétdulását előidézni alkalmas balesetektől magát visszatartani; őrizkedni kell a kicsapongástól, az öngyilkosságtól.

És a büntények ellen nem óvja a kötvény a biztositottat? Ha egy harmadik őt méreg vagy bár mely más erőszakos halál által elveszteni akarja, a biztositó társulat ott van és figyel, őrködik felette s esetleg a tettest kifürkészi, kézrekeriti. Az emberi életnek ilyetén oltalom alatt léte tisztán az életbiztositási intézménynek köszönhető. Megakadályozza az élet megtámadását bizonyos tekintetben ugy, mint a vagyon tönkremenetelét a tüzbiztositás.

Legfőbb hatása azonban akkor nyilvánul, midőn tőke alapitása által a biztositott jövőbeli aggályait eloszlatja, lelkét abban a megbecsülhetlen nyugalomba varázsolja, melyben tevékenysége minden bilincstől menten szabadon munkálhat.

A biztositottnak nincs kedve magát, és családját az esélyeknek kitenni. A biztositott jövő megnyugtató tudatában a veszélyes kockázatoktól óvakodik. Eme határozott és komoly életmód, a szocziális rendnek felette nagy előnyére szolgál és egyik kimagasló sajátsága a biztositási intézménynek.

A baleset biztositás szinte jelentékenyen működik közre az általános fejlődésre. Némely államokban a törvényhozás e téreni tehetetlenségének pótlására, jótékony egyesületek alakultak, de állithatjuk, hogy a legnagyobb feladat itt is a biztositó társulatokra vár.

Ha a társulatok egyszer oda jutnak, hogy a gyárosokat az óvrendszabályokra nézve számadásra vonhatják, a gyárosok kényszerülve lesznek a lehető legtökéletesebb ujitásokat behozni s azok alkalmazása által a balesetek számát a lehető legcsekélyebbre redukálni. Nem csak a biztositási szerződés által fognak erre ösztönöztetni, hanem azon személyes előnyök által is, melyeket nyerni fognak czélszerüen alkalmazott biztonsági rendszabályok jutalmául a biztositási társulatoktól.

Nem keresve az ösztön okait, az eredmény itt is az lesz: a szocziális haladás.

Az elmondottak nyomán azt hiszszük, nem lehet kétségbe vonni, hogy az általános haladás terén, akár anyagi, akár erkölcsi szempontból bíráljuk is, a biztositási intézménynek nagy szerepe van. Nem csak arra szoritkozik, hogy éles elméju mechanizmussal a tőkéket biztositsa a mulandóság ellen, hanem azok tulajdonosait kényszeriti a takaritásra.

És ezen szakadatlan tevékenysége közben abba a helyzetbe jut, hogy nem

TÁRCZA.

Esdeklés.

(Emlékül B . . . . . E . . . . . k. a.-nak.)

A jó isten látja lelkem,
Csak is jót kér tőle néked:
Fényt, örömet, boldogságot
S el nem mulo üdvösséget.

Hisz oly jó vagy, ártatlan vagy,
Tiszta lelked fénynyel tele,
Szép reményid rózsáját a
Sors keze még nem törte le.

Mért ismernéd meg a bünak
Lelket tépő gyötrelmeit,
Melynek sebét nem gyógyitja
Se vigasz, se balzsam, se hit.

Nem érdemelsz kint, bánatot,
Hanem áldást, ki tiszta vagy:
Moselyod a sirig gyötört
Lelkében is vigaszt, fényt hagy.

Légy is áldott! Fény, öröm közt
Muljék élted mindörökkön,
Boldogságod teljes legyen
S üdvözülj még lenn a földön.

(Jász-Ladány 1884. aug. 8.)

Lakos Gyula.

Női diplomacia.

— Kedves Béla barátom ön beteg!

— De nem . . .

— Semmi nem! hiszen látom sóhajt, arczszine halovány, ezek pedig nem épen a legnagyobb boldogság jelei. Rögtön mondja meg mi baja; hiszen emlékezhetik reá, hogy midőn két évvel ezelőtt mint idegen jött körünkbe s olyan elhagyottnak, magára maradtnak érezte magát, én magam mondtam önnek: ha sokoldalu teendőibe beleun, ha szükségét érzi annak, hogy valaki előtt nyiltan, őszintén tárja fel szivét, én bennem mindig igaz barátnőjére talál; nos én azt hiszem házunk otthonává lett és önnek nem volt soha oka megbánni, hogy a részemről oly nagylelküen felajánlott barátságot el is fogadta. — De viszontszolgálatul követelhetem, hogy ön is igazi barátom legyen, már pedig a barátság alapfeltétele az őszinteség. Nos tehát, gyorsan mi baj? . . .

A ki ezt, még pedig azzal a kiváncsi nőket jellemző erélylyel mondta, egy fiatal ügyvéd még kedvesebb fiatal neje Vörös Klarisse volt, ki ami Béla barátunkat — különben is a társaság kedvenczét — dédelgetésével kényeztette; és a kinek mondta, az egy, talán két évvel előbb a nagyvárosi életből X-re átplántált csinos joggyakornok volt.

Béla nagyot sóhajtott és felelé:

— Igaz asszonyom érzem, tudom, hogy kegyed leghivebb, legigazabb barátnőm, s mert ön mondá, hogy a barátság alapfeltétele az őszinteség, megvallok kegyednek mindent: szeretek; — szeretek ugy, miként még senki sem szeretett az ég alatt, lelkem egész hevével.

— Barátom, ezt minden szerelmes mondja, felelé az asszonyka, de ez különben is csak fél felelet, a másik kérdés: kit?

— A város legszebb, de legbüszkébb leányát, Fáy Kornéliát; és ez a szerelem engem a sirba visz, mert neki — sajna! — nincs szive; már százszor megfogadtam, hogy elmondok neki mindent, és akármit feleljen is feltárom előtte szivemet, hogy a borzasztó kételyeknek egyszer véget vessek. De hiába minden. Ha csak kezdek a szerelemről beszélni, félbeszakit, ha szemébe nézek elfordul; és én ezt ki nem állom tovább. Csak legalább azt tudnám gyülöl-e?

S a szerelmes szegény patvarista, egy végtelen sóhajjal könnyebbitvén lelkén, bánatosan tekintett kiváncsi barátnőjére.

— A betegség tüneteit és okát tehát tudnám valahára, — már most csak a gyógyszerről kell gondoskodnom, felelé az asszonyka. Ön e szerint szereti Kornéliát?

Sóhajoktól kisért „igen“ volt a felelet.

— Látják önök mindaketten borzasztó alamusziak, a kikről nem is merne valaki ilyesmit feltételezni; hogy Kornélia szereti vagy gyülöli-e önt, nem tudom, mert hiszen ő is ép oly titkolódzó s tartózkodó mint ön, de hogy megjutalmazzam őszinte vallomását, holnapig kitudom a valót.

— De miképen?

— Azt bizza csak rám!

*

Vörös Klarisse kevéssel volt idősebb mint fiatal barátnője, s bár jóval előbb emelkedett az asszonyok sorába, a kis városi élet különös viszonyainál fogva alig lazult meg közöttük a leánykori barátság köteléke; a mikor csak lehetett, el-ellátogattak egymáshoz s alig volt egyiknek olyan — női körökben ugynevezett — titka, melyet a másikkal nem közölt volna.

Az előbb elmondott párbeszéd utáni napon is Klarisse kertjében együtt ültek, az árnyas gesztenyefák alatti padon; a falevelek között átszürődő napsugarak mintha arany fénynyel hintették volna be a szép Kornélia szőke haját, és az élénk beszéd közben finom pir boritá arczát.

— Tudod e galambom a legnagyobb ujságot? kezdé Klarisse.

— Csak hamar az istenért, mert még kiváncsi leszek, felelé Kornélia

— Képzeld csak, Mariska unokahugom menyasszony; s tudod-e kivel Nagy Bélával, azzal a csinos joggyakornokkal, a ki neked is mindig tetszett: már régen szerették egymást, de egyik sem mert beszélni, azonban tegnap megvallották egymásnak, Mariska boldogságtól sugárzó arczczal mondotta el nekem, hogy Béla szerelmet vallott neki és megkérte kezét . . .

Klarisse nem beszélhetett tovább, mert a csendes, szende Kornélia izgatottan felugrott a padról és Rönnyező szemekkel mondá:

— Oh, az az utálatos, hütelen ember; reám mindig olyan epedő tekintetett vetett, mintha halálosan szerelmes volna belém, és midőn a multkor a táncestélyről haza kisért, olyan hévtelyesen csókolta meg kezemet . . . És Mariska is — egy . . . egy kigyó a ki nem is szereti, — csak ugy mondja . . . Ha én ezt tudtam volna, nem is gondoltam volna reá, nem is törödtem volna vele, most — . . . . most meg . . . megszakad a szivem.

A zokogás ellojtotta hangját és könyezve borult a padra.

Klarisse hamiskás mosolylyal tekintett fiatal barátnőjére. És aztán nevetve mondá:

— Hála Istennek, csak hogy kimondtad: ez a baráti szolgálat nem is került annyi fáradtságba mint eleve hittem. De hát konstatáljuk a tényeket: te fülig szerelmes vagy Bélába, ugy mint ő beléd.

Kornelia feltekintett.

— Hát nem veszi el Mariskát?

— Esze ágában sincs, téged szeret az, csakhogy nem merte megmondani; különben ott jön belép a kertajtón, hogy meghallja tőled, mennyire gyülölöd. Aztán vége legyen ám az alakoskodásnak, mond csak szépen „igen“, a többi aztán ugyis magától jön.

Klarisse eltávozott és a boldog pár négyszemközött vallotta meg, hogy mennyire gyülölik egymást.

M—cs

Regényirodalmunk és az olvasók.

Hogy mi indit bennünket e párhuzam felállitására? A felelet egyszerü. Most kaptuk a „Regényvilág“ negyedik évfolyamának utolsó számával egyszersmind az ötödik év-

csak a tőkét, hanem az emberi életet is oltalmába veszi. Sőt azon magasztos hivatás is osztályrészeül jut, hogy az emberi szellemet egy szabad tevékenységi körbe vezeti, eltávolitja a kalandoktól és a komoly munkásság forrásához vezeti. Egy szóval az embert a helyes fejlődés utjára tereli.

Ezernyi példát lehetne felhozni eme állitások kézzel foghatóvá tételére, de nem tartjuk szükségesnek felesleges szószaporitással nyujtani cikkünket A gondolkozó olvasó az elmondottakból bő anyagot talál, alapot teremteni gondolatai tovább füzésére s ha azt teszi, okvetlen találkozni fog ezernyi példákkal, melyek megerősitik az elmondottak igazságát.

M. P.

Budapesti levél.

A fővárosi levelezők többnyire mindig arról szoktak panaszkodni: nincs tárgy a miről irjanak. Én elütök ezektől a fővárosi levelezőktől; nekem annyi a tárgyam, hogy azt se tudom, melyiket vessem előbb papirra.

Az operaházat most nyitották meg csak nem régen. Az országházban a megnyitó trónbeszéd szintén csak most hangzott el. — Munkácsy Mihály remek festménye még áll a műcsarnokban, s még mindig nagy az érdeklődés iránta. — Az irodalomvilágnak csak nem rég temettük el két hű munkását. Pompéry Jánost, a magyar irodalom régi gárdájának egyik tagját, a társaság, a közélet, a hivatal e kiváló alakját nem rég sirattuk el. Még előbb hullattunk fájó könyeket, a szép, fiatal irónő: Kvassayné Kun Melanie kora sirjára. Aki „Csak egy rózsa volt", hogy azokkal a szavakkal éljünk, melyet művének homlokára irt czimül.

Az irodalomról meg éppen lehetne irni annyit, hogy olvasóim belé is unnának.

Szász Károly és Vargha Gyula Schiller-forditások kiegészitésével foglalkoznak. — A szinművek halomszámra érkeztek a szini pályázatokra. — A könyvkirakatok sürün diszelegnek ilyen felirásokkal: Éppen most jelent meg. Szépirodalmi, tudományos munkák egymásután hagyják el a sajtót. — De ezekről többet nem is jegyzek meg, a budapesti lapok ezekről kimeritő tudósitásokat közölnek, s közöltek.

Két irodalmi ujdonságról akarok csak megemlékezni bővebben. Ámbár ezek egyike sem igen mondható már ujdonságnak, mert például a „Gondűző" szépirodalmi hetilap a 3 ik számánál van, s eddigelé ugyancsak beszéltek róla a lapok eleget. Aztán az a „franczia nyelvtan" is hetekkel előbb jelent meg, a miről akarok egy pár szót irni ez alkalommal.

A „Gondűző"-ről pedig főleg azért akarok megemlékezni, mert ez a lap az ujonnan keletkezett lapok között legtöbb figyelmet érdemel. Sőt még a régiek között is méltó helyet foglal el.

A „Gondűző"-t Székely Aladár jónevü fővárosi könyvkiadó adja ki, s kétségkivül nem kis áldozatokra szánta el magát. Legalább arra mutatnak azok a jó irók nevei, melyekkel találkozunk e lapok hasábjain, s az a körülmény, hogy aránylag csekély előfizetési pénzért mennyi olvasni valót ad az előfizetőknek.

Az előttem fekvő szám közöl regényt P. Szathmáry Károlytól „Székely támad, székely bánja" czimmel; közöl még regényt Kazár Emiltől, Margittay Dezsőtől, költeményt Petrikás Mórtól, ezen kivül egyéb érdekes dolgok tarkitják a lap élénk tartalmát.

Első pillanatra mindenki meggyőződhetik affelől, hogy a lap komolyabb irányt tüzött ki maga elé; a gyerekes, sok tekintetben a nevetésre ösztönző társalgásnak nem nyit tért boritékán, némely lapok példájára. E helyett ad irodalmi hasznos dolgokat, úgy hogy ez a lap a jobb izlésü publikum támogatására, pártolására méltán számithat. S hiszszük, hogy e lap továbbra is megmarad az irodalmi szinvonalon. Egy ilyen lapra szüksége volt az olvasóközönségnek, egy lapra, mely olcsó; de amely mégis jól megválogatja közleményeit. Nem olvas itt az olvasó tehetségtelen versifikátoroktól, kezdő s többnyire mindig annak maradó iróktól üres, keveset érő, tartalmatlan dolgokat, a kiknek a szerkesztő kinyomatja a születlenségeit azért, hogy azok a fűzfapoéták gyönyörüségüket találják ebben, s elhallgassanak a honoráriummal, mert kezdő még az iró.

Ez a lap közöl jó iróktól, jó dolgozatokat. De én ezzel nem azt akarom mondani, hogy én ellensége vagyok minden kezdőnek. A világ sürü kincseért sem. Szeretem én a kezdő, fiatal irókat is, de csak akkor, ha van tehetségük, bivatottságuk a tollforgatáshoz, különben nem. Fájdalom, van sok a ki ezt nem veszi figyelmbe. Sőt a végletekig is megy sok szerkesztő e téren. Az egyik szerkesztő közöl mindenkitől mindent, a másik is közöl; de csak, ha meglett veteránnak látja a nevét a czikk alatt. Ezt közli akkor is, ha a czikk nem ér egy firkantást sem, ha nem ér egy irgalmas kiáltást. Csak legyen alatta jó név, a többit nem bánja. Aztán kérkedik vele olvasóinak, hogy ilyen-meg amolyan kitünö iróktól közöl dolgozatokat.

A „Gondüző" az effajta lapoktól elüt mindenben, közöl öreg és fiatal irótól egyaránt; azzal az éles különbséggel, hogy nem közöl tartalmatlan firkálásokat ugy veteránoktól, mint fiatal iróktól: de közöl jó munkákat, ugy az irodalom legvénebb, mint a legfiatalabb munkásától. Itt van a jelszó: csak azt, ami szép, és a mi jó!

De a „Gondűzőről" legyen is elég ennyi. A lap valamelyik példánya beszéljen e helyett a betük helyett.

A „Gondüző" szerkesztője Mártonffy Frigyes, a kinek a „Franczia nyelvtaná"-ról, melyről fennebb megemlékeztem, kell még szólanom valamit. De erről nem fogok sokat irni, mert ha a könyv teljes czimét kiirom, azt hiszem, ez is elegendő arra nézve, hogy a munka felől némi felvilágositást szerezzünk.

A nyelvtan czime ez:

„A legujabb rendszer szerint szerkesztett Franczia Nyelvtan, mely szerint mindenki 50 leczkében, tanitó segitsége nélkül gyökeresen elsajátithatja a franczia nyelvet".

A nyelvtanhoz van „Kulcs" is, mely a szavak helyes kiejtésére tanit meg.

Azoknak tehát, a kik a franczia nyelvet tanulni akarják, e kitünő szakismerettel irott munkát minden másokkal szemben igen ajánlhatom, annyival inkább is, mert ez a tanitót pótolja.

De talán, azt hiszem, nyájas olvasók, elég is lesz az irodalomról ennyi, még felemlitem azt, hogy a nemzeti szinház drámabiráló bizottsága ujabban Csiky Gergelytől, Berczik Árpádtól, Rákosi Jenőtől fogadott el eredeti szinműveket előadásra, s ezzel be is fejezem levelemet.

Hollómezei.

Szinészet.

Balog Árpád, ujonnan szervezett szintársulatával mult s z o m b a t o n kezdte meg előadásait. A törekvő, fiatal igazgatóra jó omen volt a jövőre nézve a közönség szép számu megjelenése, melylyel mintegy buzditásra lőn felhiva.

Ez alkalommal gróf Zichy Gézának „A szerelem harcza" czimü szinműve került szinre. — Maga a szinmü hű képet tár a nagyuri udvar és élet intriguairól, családi viszályairól, melyeket szerző társadalmi állásánál fogva bőven megismerhetett: s ép ezért jellemzi a darabot a közvetlenség, ami legfő előnye.

A diszletek igen pompásan voltak kiállitva, csak egyedül Fleury Jeanne szinésznő szobája volt inkább egy mostani alföldi paraszt szoba, mint egy 1730. évbeli közönséges franczia szoba: 1730 ban a franczia házaknál nem volt látható paprika és zöld dohány füzér a mestergerenda mellé akasztva.

A legtöbb szereplő derekasan felelt meg szerepének. — R u z s a i Etel, mint Fleury Jeanne művészetének tetőpontján tündökölt. Oly kedvesen, oly hévvel játszott, hogy az a többször felharsanó tapsvihar csak parányi elismerés volt kifejtett sikeréhez. Mint a könnyüvérü szinésznő, mint Armand neje és mint a magát megadó apácza nálánál jobb alakitót aligha talál. M o n o r i (Robert) az udvari intrukusok oly hű alakját mutatta be, a mit nem mindig láthatni. Játéka, mozdulatai mind az ügyes és begyakorlott szinészt árulták el. Töle sok jó és élvteljes estét várhatunk, mert van neki szép tehetsége, melyet hisszük, nem fog parlagon heverni hagyni. B a l o g Árpád (Armand) mint mindig, ugy most is, nemes hévvel győzte le szerepének nehézségeit. A gazdag Armand és a napi kenyerét kereső Armand benne mesterét találta meg. S z i g e t h y (Du Brevault) jó apaszinésznek mutatta be magát. Ellenben a darabnak, mondhatni főszerepe, Champsigny grófnő, S z i g e t h y n é kezében semmivé lett. Már megjelenéséből volt következtethető, hogy teljes sikerre számitanunk nem lehet; később, midőn a szerelem kitöréseit egész veszekedésszerű lármával jelezte, már unalmas kezdett lenni e szerep. A szerelem, a csalódás nem hozhat egy Champsigny ajkára oly kiabáló hangokat: tudtul adhatja ezt a fájdalom hangján, avagy tudathatja hö szerelmét hévvel, és elmondhatja a csalódás keserveit tompa, fájó hangon, de nem fület siketitő kiáltozással, mert ez nem természetes; nem pedig azért, mert még az örjöngő szerelemnek is meg van az a természete, hogy az idealismus és sentimentalismus határain belül marad, és furia módjára nem tör ki, hogy romboljon: összes cselekvése még az indulatok kitöréseinél is a gyengédség, a lágyság még akkor is, ha szerelmi érzetei felett uralgni alig képes, mert hisz maga a szerelem is nemes érzelem, ez pedig a durvaságig kitörő nem lehet s mert a grófnő ellenfelével nem bánik ugy el, mint egy közönséges nő, ki nem tud uralgni magán, hanem szenvedélyei vad paripáit neki eresztve dönt, bont és rombol. Az a jelenet, midőn öngyilkos lesz, a tragikus helyett comicus volt, mert a szerelmében csalodott nő nem fogja a tört 37 másod perczig döfni magába, hanem az elhatározás gyorsasága szerint pillanatnyi idő alatt. Ezt kivánja a természetesség, amit Szigethynének követni a saját érdekében ajánlunk figyelmébe.

Végül azt jegyezzük meg, hogy mert a szinpad az élet cselekményeit tárja elő, kell, hogy mindenben consequens legyen a szinész, már pedig az csak lehetetlen, hogy a gazdag Du Brevault herczeg oly reczept nagyságu papirosra irta [illegible] végrendeletét, mint minőt Champsigny Armand előtt összetépett. Igaz, csekély dolog az egész, de mégis szembeötlő és dissonans.

V a s á r n a p „Falu rossza" adatott. A zuhogó zápor utjat adta a közönségnek, hogy ezen mindig vonzó darabot megnezze. Mindössze pár tönyi hallgatóság volt az egész.

K e d d e n „Rang és mód." Szigethy hatásos és vonzó jelenetekben gazdag, életből meritett szinműve került előadásra kö szép számu közönség előtt, de sikerült előadásban. A szereplők egyöntetü játékát különösen az első felvonásokban S z i g e t h y n é (Clarisse) tulzó érzelgőségei és affectaturai zavarták meg. Megfoghatlan, Szigethiné jó szinész, de hangjával nem tud bánni, a mi pedig elrontja a hatást. Az utolsó felvonásban azonban már jobban helyén volt. R u z s a i E t e l (Irma) volt ismét azt est hőse megenni való kedvességével. Mellette M o n o r i Bannai Gábor szerepében tünt ki, és ismét igazolta szép tehetségét, a mi neki még fényes jövőt igér. Itt-ott ugyan kissé tul érzelgős volt, a mi nem volt természetes folyománya szerepének azért, mert társadalmi állása, miveltsége sokkal magasabb volt, mintsem oly gyermeteg sirásra fakadhatott volna; ez ugyan a hatást nem rontotta, de

---

folyamnak első számát, melynek gazdag tartalma meglep már csak azért is, hogy pályafutása ötödik évének elején sokkal jobb erőben van, mint valaha volt. Végig nézzük az első négy évfolyam tartalomjegyzékét és a vaskos kötetekben oly bö tárháza nyilik a jobbnál jobb eredeti és forditott műveknek, hogy el sem tudjuk képzelni, mit csinált az a sok jeles toll addig, mig a Regényvilág hasábjain müködési tere nem nyilt.

A múzsa hallgatott, mert szavát nem akarták érteni. Kinek lett volna kedve irni, a midőn nem volt, ki müvét kiadja? Ki vállalkozott volna egy eredeti magyar regény kiadására, midőn nem volt, aki azt megvegye. Nem mintha oly szegények lettek volna olvasóink, hogy könyvre épen nem jutott nekik, . . . hanem másutt a baj.

Minden jobb háznál tarka gyüjteményét találjuk annak, mit a kül- és belföld csecsebecsékben termel, — csak könyvek nincsenek. Az asztalon hever ugyan néhány diszkötés némi tartalommal is, képgyüjtemény innitt-amott egyik-másik ujdonság, mely sem jó, sem rossz, hanem hát divatos — és ezzel a ház szellemi kincsei ki vannak meritve.

De nem! A ház urnőjének hálószobájában, a szekrényen néhány jelesebb mű fekszik, de oly állapotban hogy csak a legnagyobb türelemnek köszönheti, a midőn a hölgy előkelő szobájában, a legtisztább és legfinomabb holmi között, selyem és bársony között heverhet. Rossz könyvek, piszkos olvasmány, a mit ily finom hölgynél fel sem tételeztünk volna. Nem a tartalomról van itt szó, mert valószinüleg Jókai, Mikszáth, Tolnai, Beniczkyné, egy-más jelesebb irónknak műve — piszkos csak kivülről. A kölcsönkönyvtárak példányai. Persze sok mindenféle társaságban megfordultak már. De hát olcsó és ugyanaz a hölgy, ki keztyüért évenkint két-háromszáz forintot költ, fukar mint egy uzsorás, midőn könyvekről van szó. Nem, mintha nem volna a legbuzgóbb olvasó; de, ugy vélekedik, mire való a kölcsönkönyvtár, ha magunk is megveszszük a könyveket? És mirevaló a könyv, ha egyszer átolvastuk? Kidobott pénz! — Ez utóbbi nyilatkozat még azt a gyanut is ébreszti bennünk, hogy az olvasónő szivesebben foglalkozik oly könyvvel, mely egyszerü átolvasás után teljesen elveszti értékét. Igy persze érthetővé válik a könyv tábláján látható mindenféle zsir, viaszk, dohánypecsét . . . és csak épen hölgyünk demonkratikus érzelmeinek örvendünk, ki a szakácsnékkal és más hasonló foglalkozásu egyénekkel egy és ugyanazon tálból veszi szellemi táplálékát.

A kölcsönzött könyv ritkán van oly külső mezben, mint a milyennek azt kivánnánk, hacsak nem egészen uj. Minél érdekesebb valamely könyv belső tartalma, annál tisztátalanabb külseje és igen gyakran ép azon a lapon, melyen valami paradicsomi jelenet játszodik le, oly nyom pompázik, melynek titokzatos eredete épenséggel nem egyezik a költő aesthetikai intentióival.

Es nem utolsó ellenvetés a kölcsönkönyvtárak ellen az sem, hogy a ragályos betegségek terjedésének ezek nagyban előmozditói. Megfontolásra méltó e szempont, mindég és mindenütt, de különösen a jelen időben, midőn egy borzasztó járvány járja be a világot. A járványos beteg kezéből kikerült könyv nem egyszer volt már a következő olvasóra nézve betegség vagy halál oka.

A kritikusok, kik vagy erkölcsi felháborodásból itélik el, átkozzák meg a könyveket, vagy titokban élvezze, elolvassák azokat, hogy aztán tépjék szét, bebizonyitandók ez által, hogy éles tollal rendelkeznek — a kölcsönkönyvtárak javára dolgoznak. A rossz könyveket nem veszik, a jókat nem olvassák. De ez állapotokat kevésbé lehet a kritikusok, mint a közönség rovására irni. A hol nagy a zaj, odacsődülnek a kiváncsiak, ha száz esetből tudják is, hogy megint csak nagy hű-hó semmiért.

A kölcsönkönyvtár nagyon érdekes hely, megérdemli, hogy visszatérjünk oda. Az iró itt igen hálás tapasztalatokra tehet szert. Itt nyilvánitja a közönség, hogy tulajdonképen mit kiván. Szereti az izgató, pikáns, könnyed olvasmányt, az üres szellemet és csiklandoztató phrasisokat . . . szereti a francziát. Megtanulhatja itt az iró, hogy a közönség sem épülni, sem okulni, hanem csak mulatni akar. De meglepi őt a takarékosságnak itt nyilvánuló különös neme is. A legvagyonosabb hölgy is képes a legérdekesebb regény folytatásával addig várni, mig a következö kötet rendelkezésére állhat és a könyvet nem veszi meg a világért sem.

És ha a salonhölgy egyszer az iróval találkozik, nem tud neki nagyobb bókot mondani, mint hogy leereszkedőleg közli vele, hogy legujabb könyvét most hozatta el — a kölcsönkönyvtárból. Csak a tudós, az egyszerü polgár, az iparos veszi meg a könyveket, melyekbe aztán testestül, lelkestül elmélyed.

Pedig ha előkelőbbjeink, kik mindenütt ott ragyognak, hol szépet és nemest támogatni kell, rászánnák magokat arra, hogy mint az angolok és francziák teszik, ők is megszerezzék nemzeti irodalmunk kiváló és legjobb müveit — mily gyorsan megváltoznék a helyzet! A teremtő szellemeknek, a nép legmagasztosabb eszméi magyarázóinak nem kellene anyagi gondok felett siránkozni. A könyvek olcsóbb áron kelnének és a kevésbé vagyonos is könnyen megszerezhetné. És a mi födolog, a salonban nemcsak selyembutor, de könyvszekrény is állana! A társalgásnak mily gazdag anyag, a szellemi szórakozásnak mily kifogyhatatlan eszközét nyujtaná az ily válogatott könyvgyüjtemény! — Es mily disz a szépen kötött könyv a szép faragásu könyvszekrényben!

Az angol nem sok időt fordit az olvasásra, de megveszi a könyveket már csak azért is, hogy hazájának kiváló szellemei közelében legyenek és hogy a pompás diszkötések lakszobáját élénkitsék. A franczia megveszi a könyveket önmaga gyönyörüségére és termei diszitésére. Miért ne tehetnénk mi is ép ugy, holott nincs más óhajuuk, minthogy nemzeti irodalmunk emelkedjék, virágozzék!

Önkénytelenül irja ezeket tollam, midőn ismételten nézem az előttem fekvő „Regényvilág" uj folyamának első füzetét.

E lap tüzte ki programmjára, évenként csekély előfizetési összegért ugyanannyi jó, szép, nemes és mulattató olvasmányt nyujtani előfizetőinek, mint a mennyi pénzbe ugyanennyi kötet kölcsönzési dija a kölcsönkönyvtárakban kerül.

Hiszen annyi szépet és jót mondottak már e lapról, annyira megdicsérte a sajtó és a nagy közönség, miszerint valóban azt kellene hinni, hogy nem hiányzik egyetlen művelt ember asztaláról sem.

Pedig a ki a lelkes hangon tartott előfizetési felhivás sorai között olvasni akar és tud, észreveheti, hogy az a bizalom, melyen a jövő épül, a multban nem vált be a legbiztosabb alapnak. — És ha okát keressük, ki tudna rámutatni? Senkisem! A Regényvilág nemcsak jó lap, de a hason irányu folyóiratok között a legjobb. A Regényvilág tartalmát nemcsak jó regények képezik, de a külföldi és hazai irodalomnak egyaránt legjelesebb termékei. A Regényvilág tárczái nemcsak mulattatók, de finom izlésre vallók, kitünőek is, ugy hogy értékük megmarad az átolvasás után akárhány ujabb alkalomra és igy egyesülvén benne minden kellék, megérdemli a legszélesebb, leghazafiasabb pártolást.

mégis kirívó volt. Szigethy (Bannai Gerő) Balog Alajosné (Erzsébet) ugy Balog Árpád (Sándor) a legkényesebb kritika és műizlés kívánalmainak megfelelőleg oldották meg nehéz szerepeiket; különösen Szigethy, ki minden ujabbi fellépésével nagyobb tehetséget árul el.

Csütörtökön, nagyobbhára bérlő közönség előtt „Tiszteletes ur keservei," cz. jeleneteben több helyütt frivol, sőt itt ott triviális, de még néha a triviálitás határain tul a drasticusig terjedő, de mulattató vigjáték adatott.

Az összhang tekintetében e társulattól még ily előadást nem láttunk. A szereplők kerekded, összevágó játéka a darab humorát teljes dindalra juttatta. Azonban az ily sikamlós vigjátéknál sohsem szabad rögtönözni, mert könnyen megtörténik, hogy a burkolt frivolitás meztelen drasticummá lesz, mint ezt — sajna — ma tapasztaltuk. Balog Árpád, (Sudaras Ágoston) Ruzsai Etel (Eliz) igen pompásan és átgondoltan játszottak; Szigethy (Robot Mátyás) ez este valóságos csudát mivelt; mintha ő maga önmagának irta volna e szerepet, ugy felismerte annak minden legkisebb pontját. Monori (Zordbereki) ma is szép tehetségéről tett tanubizonyságot. Hosszut (Károly pinczér) többször láttuk már fellépni, de mozdulatai, hanghordozása, gestusai mindig csak egyek voltak, azé a Hosszu Antalé, kit nem a színpadon, hanem az utczán látunk sétálni vagy discurálni pedig Hosszunak van szini tehetsége, amit az önzés saroktatételével érvényre is bir juttatni. A merev önzés pedig de sok tehetséget tett már semmivé!

Aquila.

Különfélék.

— **Jankovich Aurel** főispán ur e hét folyamán, több heti távollét után visszaérkezett.

— **Ellenőrzési szemlék.** Baja városában és annak külterületén tartózkodó itthelybeli és idegen csapatbeli honvéd legénység részére az ellenőrzési szemle folyó évi októberhó 21-én; a cs. kir. közös hadseregbeliek részére pedig (idecértve a pótlartalékosokat is) október 24. és 25-ik napjain, mindenkor reggeli 8 órakor a városházánál fog megtartatni.

* **A bajai ipartestület** létesítése czéljából a szervezkedő-bizottság az 1884-ik évi XVII. t. cz. 122. § ban kivánt képesítéshez kötött iparosok két harmadának aláirását kieszközölte és azt az illetékes I. foku iparhatósághoz kérvény mellett bemutatta, hol biztos tudomásunk szerint a létesités keresztülviteléhez megkivántató lépések már megtétettek s rövid idő alatt a helybeli ipartestület megalakittatni fog. Miről az érdekeltek tudomás vétel végett értesittetnek. Baján, 1884. évi október 10-én a szervezkedő bizottság megbizásából: Pintér Ferencz, bizotts. elnök.

— **Az aradi vértanuk** emlékére a helybeli 1848/49 iki honvédegylet kezdeményezése folytán e hó 6 án d. e. 9 órakor a belvárosi plebánia templomban gyász isteni tisztelet tartatott.

* **Emberölések.** Alig mulik el nap, hogy ily büntett miatt feljelentés ne érkeznek be a birósághoz. Legujabban e lefolyt héten Mikits András garai csősz lőtte agyon Tebert Tamás garai lakóst. Rigyiczán pedig szintén e héten Somósi Mihály juhász birkáit tilosban legeltetvén, midőn a csősz által megzálogoltatott, azt revolverrel arczba verte, majd két-három lépésről meglőtte. A csősz kénytelen volt fegyverét használni, s a juhász mellén találva, halva rogyott a földre. Mindkét tettes a kir. jbirósággal van letartóztatva, s ellenük a vizsgálat folyamatba tétetett.

Méhmagzat elhajtás. Szekulits Mária tatházi illetőségü szolgáló terhes állapotán segitendő, mások tanácsára oly folyadékot ivott, mely a méhmagzat elhajtását előidézte, azonban méhlob fejlődött ki, s abban a leány elhalt.

— **Ki ne volna kivánesi,** mikép dolgozik Jókai Mór, a legnagyobb magyar iró? Korán reggel kel, mert korán este feksik le, nincs rá eset, hogy este kilencz órán tul ébren maradjon. Dolgozó szobájában van egy tágas, öreg szekrény, teliden tele az ő könyveivel, azoknak magyar, német, angol, franczia kiadásával. Egy egész bibliotheka. Az iró asztalon előtte kinyitva fekszik egy piczinyke, de vaskos „notes-könyv". Senki sem gondolná, hogy ez az egy kopott könyvecske szülte azt a többit valamennyit! És hogy még ki tudja, hánynyal terhes! Megérdemli az „anyakönyv" nevet. Ebbe szokta t. i. feljegyezni Jókai apró betükkel az ő regénytárgyait, a miket kombinál, vagy amiket kap és átidomit. Az egész mesének ott a vázan még az egyes fejezetek is stb. stb. Ilyeni rendkivül érdekesen ir Mikszáth Kálmár-Jókai Mórról, a „Magyar Salon" októbeas számában, mely ez alkalomból a Jókai családnak arczképét, Jókai dolgozó szobáját és Jókai sajátkezü irását mutatja be a közönségnek. A „Magyar Salon" ezen száma egészen Jókainak van szentelve és Mikszáthon kivül Hegedüs Sándor is rendkivül érdekes czikket közöl Jókairól, kihez ő közel rokoni viszonyban áll. A „Magyar Salon" októberi számát az egész napi sajtó a legnagyobb dicséretekkel halmozza el és általán el van ismerve, hogy ennél diszesebb, gazdagabb, tartalmasabb és érdekesebb folyóirat még nem jelent meg a magyar irodalomban. Az irodalom és művészet legelső kitünőségei dolgoznak a „Magyar Salon"-ba, mely rövid multja daczára minden müvelt magyar családnál otthonos. Ideje is, hogy a magyar irodalom és művészet egyszer teljes erővel lépjen föl a külföldről importált folyóiratok és a nagy garral hirdetett hazai selejtes termések ellen, melyek gombamódra ütik föl minduntalan fejüket. A „Magyar Salon" októberi száma vagy 60 képet közöl, melyek egytől-egyig eredetiek és gyönyörü szép kivitelük által a füzetet oly diszessé teszik, hogy a „Magyar Szalon" a külföld legelső folyóirataival is kiállhatja a versenyt. Jókai regénye, Kiss József, gr. Zichy Géza, Szász Károly költeményei, melyekkel az októberi füzet közöl, a legjobb irodalmi termékek, miket ezen évben produkáltak, gyönyörü elbeszélést találunk továbbá Beniczky-Bajza Lenkétől, a kinek pompásan sikerült arczképe is közöltetik. Mikszáth pompás humorral irt karczolatot közöl az uj országgyülésről, mely egy csomó tréfás képpel van illusztrálva. Találunk e füzetben továbbá az olasz legujabb festészeti iskola remekeiből pompás mutatványokat, és Palszky Ferencztől nagyérdekü czikket Könnyebb szórakozást nyujt az Egyveleg, mely tele van kedves aprosságokkal humoristikus karczolatokkal, jutalomul jas talányokkal stb. stb. A „Magyar Szalon" előfizetési ára félévre 3 frt 50 kr., negyedévre 1 frt 75 kr., egy füzet ára 60 kr. Az első 5 füzet diszesen bekötve 3 frt 80 kr. Október elsejétől fogva a „M. Sz." füzetei havonként két részben 1 én és 15-én jelennek meg 30—30 krjával. A kiadóhivatal Bpest, Dohány utcza 12. sz. — E kitünő folyóratot ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

— **Az épitő iparosok** téli tanfolyama. Az állami közép iparmuodában a téli szünetelő épitő iparosok, kőmivesek, ácsok és kőfaragók számára rendezett tanfolyam f. évi november hó 3-ik napján fog megnyittatni. A tanfolyam négy téli félévre terjed s évenként november hó elejétől márczius hó végéig tart. E tanfolyamon az illető épitő iparosok rendszeres szakkiképeztetést s annak sikeres bevégzése után végbizonyitványt nyernek. Tanulókul felvétetnek a 14-ik életévet betöltött azon kőmives, ács- es kőfaragósegédek, a kik folyékonyan olvasni, irni és számolni tudnak s legalább egy évig a gyakorlatban működtek. A felvételre jelentkezők erkölcsi bizonyitványt, továbbá főnökeiktől igazolványt tartoznak előmutatni arról, hogy mely idő óta működnek a gyakorlatban és melyik szakban dolgoznak. A beiratások az intézet helyiségében (Budapest, Bodzafa-utcza 28. sz.) október hó 15-ik napján kezdődnek és e hó végéig tartatnak.

— **A kolerabacczillus** halálitélete. Koch német tudós volt az, ki a kolera fővaterjedését a kolerabaczillusoknak tulajdonitotta. A Koch által föltedezett kolerabaczillust teljesen megfosztja jelentőségétől, s igy Koch erre vonatkozó állitásait is teljesen halomra dönti, valami Lewis angol tudós. Lewis ugyanis állitja és behizonyitja, hogy azok a baczillusok nemcsak a kolerás emberek végbeleiben találhatók meg, de képződnek az egész rendesen egészséges ember szája üregében is, anélkül, hogy valami balkövetkezményt kellene maguk után vonniok. Csakhogy a kolerás hányása és váladéka kedvező talajt képez a baczillusok módnélküli elszaporodására, a mi tehát okozata a kolerának és semmiképen sem oka. Tehát ismét ott vagyunk, hogy nem tudjuk okát adni a kolera származásának.

Halál játék közben. Kassel melletti Wedlheidenben sajátságos körülmények között halt meg egy kis fiu. Katonásdit játszottak a mezőn, mihez persze vesszőkardra volt szükség. A többiek már fölvegyverezték magukat, egy 6 éves fiucska azonban sokáig válogatott a cserjében. Végre kiszemelt egy alkalmas vesszőt. Kissé magasan volt, de sikerült neki lehajlitani az ágakat s le akarta róla törni a kiszemelt vesszőt. De mielőtt ezt tehette volna, a ruganyos ág visszacsapódott eredeti helyzetébe, s a kis fiut nyakkendőjénél fogva magával rántotta. A szerencsétlen fiu még csak nem is kiálthatott s mire társai fölkeresték, már meg volt halva.

— **„Korunk"** társadalmi, szépirodalmi és ismeretterjesztő hetilap 40. száma változatos tartalommal jelent meg Kador Sándor szerkesztése mellett. Előfizetési ár egész évre 6 frt. Kiadóhivatal Budapest, IV. szarka-utcza 5. szám.

— **„Gondüző"** szépirodalmi hetilap 3-ik számát vettük. Felelős szerkesztő: Mártonffy Frigyes. Előfizetési ára: egész évre 6 frt. — Egyes szám ára: 15 kr. Az előfizetési pénzek Székely Aladár könyvkiadóhivatalába, Budapest, dob-utcza 14. szám küldendők.

* **A „Magyar Háziasszony".** Az e czim alatt Budapesten megjelenő háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilapnak, mely a magyar gazdasszonyok országos egyletének hivatalos közlönye, — előfizetési ára 1 évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. Előfizethetni legczélszerübben postautalvány által a „Magyar Háziasszony" kiadóhivatalához Budapesten, váczi körut 20. — Mutatványszámok ingyen küldetnek mindazoknak, kik a kiadóhivatalhoz ezekért — legczélszerübben levelező lappal fordulnak.

* **A „Képes Családi Lapok"** 2. száma Mehner Vilmos kiadásában igen változatos tartalommal jelent meg. Egyes szám ára 15 kr.

— **Megyei hirek.** A megyei irnokok folyamodványt adtak be az alispánhoz, melyben drágasági pótlékot kérnek. — Zomborban Mihályi János megyei főügyész m. vasárnap népszerü előadást tartott az uj ipartörvényről, mely az iparosok élénk helyeslésével találkozott. — Szabadkán Milassin Ignácz városi bizottsági tag szeptember 28-án vezette oltárhoz Szlamay Janka kisasszonyt. — Szabadkán Mándoky Béla szintársulata tegnap kezdte meg előadásait. — Az ujvidéki nő-egylet által szept. 27-én rendezett hangverseny 219 frt 4 kr. tiszta jövedelmet eredményezett. — Himmelsbach Gyula a mult napokban Zomborból Ujvidékre át-vasparipázott s ez utat 9 óra 55 perez, a visszautazást pedig Ujvidékről Zomborba 8 óra alatt tette meg. — Az apatini polgári ifjuság október 4-én Apatinban a sörház helyiségeiben szinteti mulatságot rendezett. A tiszta jövedelem szegény iskolás gyermekek felruházására fog fordittatni. — Adán a tanuló ifjuság két uj és diszes zászlójának ünnepélyes felszentelését Szulik József, ó-becsei prépost-plébános végezte az iskolai év kezdetén. — Az I. rigyiczai segélyszövetkezet folyó évi október hó 20-án délután 3 órakor a rigyiczai kaszinó helyiségében közgyülést tart.

Patkószögek.

Egy tudós kinainak, a ki egy hátrafelé haladó gőzmozdonyt talált fel, a kinai császár, a nap sógora, a hold nagybátyja és valamennyi csillag unokatestvére egy érdemgombot és egy kék pávatollat adott legmagasabb elismerése jeléül.

•

Tanitónő: Ilka kisasszony, legyen szives egy szárnyas állatot megnevezni.

(Hosszu hallgatás után.)

— Nem tud? Hiszen csak ki kell tekinteni az ablakon mindjárt lát egyet.

Ilka kisasszony: Igazán, a szárnyasegéd.

•

Pinczér: Parancsol uraságod a 2 forintos vagy 1 forint 50 krajczáros társas ebédnél részt venni?

Vendég: Mi a különbség a kettő között?

Pinczér: 50 kr.

•

A tanitási óra alatt. Altiszt: „Mi van a tábornoknak a nadrágjában?"

Ujoncz: „A—a—a lába."

Altiszt: „Ostoba! széles, veres posztószalag van benne!"

•

Goromba udvariasság. Kapitány (egy egy éves önkéntes úrfit az altisztnek gyakorlatra átadva): „Bánjon vele illedelmesen — báró az ebanyja!"

•

Az igazság. Altiszt: Mit értünk képmutatás alatt?

Ujoncz: Képmutatás az — hogy ha valaki azt mondaná: — hogy ő feljebbvalóit szereti.

•

Azmárigy van! Egy fejedelem, országában tett körutja alkalmával, az őt üdvözlő falusi biró előtt, csodálkozását fejezte ki a felett, hogy abban a községben annyi gyermeket lát mezitláb futkározni.

— Oh bizony, felséges uram, — felelt reá a biró, — már ez igy van! itt nálunk ugy jönnek a világra!

Törvényszéki csarnok.

A bács-almási postát mult év október havában kirabolták, kocsisát meggyilkolták s vérében a Bács-Almás és Bikity községek közötti országuton hagyták.

A tettesek elmenekültek, de a gyanu mindjárt Bagi János és Fabik Lőrincz kétes erkölcsü és rovott előéletü egyénekre esett, kik akkor szabadultak ki a fogságból és a rablás idején az országuton mentek. De a tárgyalás folyamán ellenük semmi fontosabb gyanuok és bizonyító körülmény nem merült föl, miért is őket a végtárgyaláson fölmentették és szabadlábra helyezték.

Később egy Frech József nevü egyént fogtak gyanuba, a ki hosszas vonakodás után azt vallotta, hogy egy izben február hóban a szőlőjében járt s mikor fölért a határban levő domb tetejére, ott Bagit és Fabikot látta valamit elásni s mudon ötet meglátták, nagy összeg pénzt adtak neki, hogy hallgasson.

Frechnek vallomása mindvégig oly ingadozó volt, hogy a királyi ügyész a végtárgyaláson Bagi és Fabik felmentését kérte és Frechet emberölés büntettében kérte bünösnek kimondani és halálra itélni.

A szabadkai törvényszék a két első vádlottat fölmentette, de Frechet, miután nincs elég bizonyitéka arra, hogy ő gyilkos volna, saját beismerése alapján csak orgazdaság büntettében mondhatta ki bünösnek és ennek folytán 5 évi börtönre és a kár megtérítésére itélte.

A kir. tábla a két első vádlottra nézve helyben hagyta ez első biróság itéletét, de Frechet csak 4 évi börtönre itélte el s a kár megtérítése alól felmentette. A curia Frechet ugyanazon indokolással, mint az első biróság, 5 évi börtönre itélte, de tekintve a vádlott bünelen előéletét, a kártérités alól felmentette. „B—a."*

Heti naptár.

Október 31 nap.

13	Hétfő	Kálmán vt.	*Holdváltozás*
14	Kedd	Kalliszt pk. vt.	Ujhold
15	Szerda	Terézia szt.	19. 1 óra 45
16	Csütörtök	Gál apát	perczkor
17	Péntek	Hedvig özv.	nálunk láthatatlan napfogyatkozással
18	Szombat	Lukács evang.	
19	Vasárnap	Sándor	

Üzleti tudósitás.

Baján, 1884 október 4.

Buza uj	7.—
Zab	5.35
Árpa	5.50
Rozs	6.25
Kukoricza uj	3.80
Köles	5.80
Bab uj	8.75

Az árak 100 kilogr. után.

AZ ELSŐ **CS. KIR.**

DUNAGŐZHAJÓZÁSI TÁRSULAT

pósta- és személyszállitó hajóinak

MENETRENDJE.

Érvényes 1884. feb. 20-tól további intézkedésig

Személyszállitó-hajók:

Bajáról Budapestre: naponta délután 3 órakor
Bajáról Mohacsra: naponta este fél 8 órakor.

Póstahajók:

Bajáról Budapestre: naponta reggeli 3½ órakor
Bajáról Orsovara: vasárnap, szerdán, és péntek reggeli 6½ órakor.

Felelős szerkesztő:

CSERBA FERENC.

Valódiak csak

Neidlinger G.-nél

Bódog-tér,

Pollerman-féle ház.

Eladás **1 frt.** heti részletek mellett, alapos oktatás ingyen, **5 évi jótállás.**

Mindennemü ócska varrógépek fizetés gyanánt átvállaltatnak.

Minden más varrógépek melyek itt másoktól Singer név alatt árusittatnak, utánzottak.

VII. évfolyam.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

A KÈPES

CSALÁDI LAPOK

szépirodalmi és ismeretterjesztő kèpes hetilapra.

Felelős szerkesztő: KOMÓCSY LAJOS.

Lapunk — társai között legnagyobb elterjedésnek örvendve — immár **hetedik** évfolyamát éli. Miután kivánatra mindenkinek küldünk mutatványszámot s egészen tájékozó előfizetési felhivást, e helyen csak röviden emlékezünk meg a közkedveltségnek örvendő lapról. — A „Képes Családi Lapok“ **három ivnyi** tartalommal jelen meg a le d szesebb kiállitásban, szép fényes, szines boritékban. — **Minden szám sok müvèszi kivitelű képet hoz.** A fólapban vannak eredeti s a külföld legynagyobb iróiból forditott rövidebb regények, elbeszélések, rajzok, életképek, humoreszkek; eredeti s más költemények, heti tárczák, ismertető, tudományos czikkek, a főváros, vidék s külföld válogatott, fontos hirei; az irodalom és müvészet körében felmerülő minden mozzanat. — Minden számhoz **egy ívnyi külön regénymelléklet könyvalakban** — **HUMOR** rovat, leggyakrabban **képekkel**. Havonként „**Nővilág**“ czimü divatlap számtalan képpel, szabásrajzzal stb. is jár **ingyenes** mellékletkép. A boriték telve a komoly s tréfás talányok minden fajával. A **talànyfejtők** között gyönyörü olajnyomatu képek (diszes aranykeretben), regények stb. sorsol tatnak ki.

A folyó évnegyedben külön regény-mellékletkép „**Scarpa Rachel**“ kitünő cselekménygazdag, érdekfeszitő regényt adjuk.

Mutatványszámot a kiadóhivatal kivánatra bárkinek küld bérmentve.

Előfizetési ár: egész évre 6 frt, félévré 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

MÉHNER VILMOS kiadóhivatala: Budapest, papnövelde-utcza 8. szám alatt.

Bérbeadó lakhaz.

Baján a fő utczában (Bokor- és Csepka-féle házak közt) fekvő lakház, folyó évi november 1-ső napjától bérbe adó, esetleg szabadkézből eladó.

Értesitést ad, a tulajdonos, Jaszenovits István járásbiró ur megbizásával

BEYER ADOLF,
timár.

Naponta **frissen** készült **prima**

Élesztőt

legjobb minőségüt, küld megrendelé-re minden **póstai** vagy **vasutállomásra bérmentve legjutányosabb ár** mellett a

Szegedi első élesztő gyár

Szegeden.

U. i. Valódi szesz és elsőrendü élesztőért kezeskedünk.

Fényképészeti műterem

megnyitása.

Ujonnan épitett és felszerelt **fényképészeti műtermem** teljesen elkészülvén, van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, miszerint a tökély fokát elért segéd-eszközök, valamint a legnagyobb városokban működött **Retoucheur** alkalmazása folytán azon kellemes helyzetben vagyok a fényképezés szakmába vágó, ugyszintén **portraitirozásokat olajfestésben üvegre, Rembrandt képeket,** szóval a modern igényeknek megfelelő ebbeni műmunkálatokat tiszta hű és elegans kivitelben a **legolcsóbb árak mellett** elkészittetni.

Szives megrendelések reményében és a n. é. közönség pártolását továbbra is kérve, maradtam

Baja, 1884. október hó

kiváló tisztelettel

Fischler Julia.

Lakás: Fő-tér, Fischer-féle ház.

BROGLE JÓZSEF

gép- és rostalemez-gyára

BUDAPEST gyár: külső váczi-ut. Raktár: váczi-körut 68.

Ajánlja minden gazdasági kiállitáson kitüntetett

Trieur-jeit

váltható szitákkal.

Gabona tisztitó-rostákat.

Tengeri-morzsolòkat.

Lyukasztott és hasitott lemezeket, **malmok, mehészeti** és **technikai** czélokra

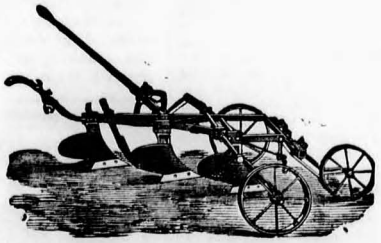

járgány-csèplőgépeket

szabadalmazott

hármas ekéket

közönséges és aczél ekéket

cséplőgép-lemezszitákat

gőzcséplő és járgánycséplőkhöz.

és minden egyéb **gazdasági gèpeket.**

Továbbá e téren a legujabbat:

SCHMID H. szabadalmazott nemzeti rostát,

1882. augusztus 3 án 17,567. sz. alatt szabadalmazva mint egyedüli jogositott gyártója. Nagysága: 4′ 4″ magas és 2′ 4″ széles, sulya 50 kiló, ára 48 frt.

Arjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.

Ügynökség és raktár Baján: **Grosz Henrik** és **társánál** főutcza, 275. szám.

Nyomatott Nánay Lajos könyvnyomdájában Baján